

Effektrapport

Namn: ECPAT Sverige

Organisationsnummer: 802402-5499

Organisationsform: Ideell förening

Vad vill er organisation uppnå?

ECPAT Sverige är en barnrättsorganisation som arbetar mot sexuell exploatering av barn. Vår vision är en värld utan sexuell exploatering av barn.

För att komma närmare vår vision har vi satt upp ett antal mål till år 2023:

- Barn har fullgott skydd i svensk lagstiftning mot sexuell exploatering.
- Barn i utsatta situationer ges möjlighet att berätta om sina erfarenheter av sexuell exploatering.
- Barn ska inte förekomma i övergreppsmaterial på nätet.
- Barn som exploateras sexuellt ska identifieras och upptäckas.
- Barn, föräldrar och professionella har den kunskap som krävs för att motverka sexuell exploatering av barn.
- Privat sektor bidrar till att stärka barns rätt till skydd mot sexuell exploatering.
- Sexuella övergrepp mot barn ska förebyggas genom att förövare upptäcks samt genom att förövare och potentiella förövare söker och får adekvat hjälp.
- Sverige har implementerat och finansierar en holistisk struktur för att förebygga och utreda sexuell exploatering.

I vilket organisatoriskt sammanhang verkar er organisation?

ECPAT grundades 1990 i Thailand efter att sexuell exploatering av barn blivit ett växande problem där. Idag är ECPAT ett globalt nätverk med över 109 organisationer i 96 länder, med ett samordningskontor i Bangkok. ECPAT Sverige är sedan 1996 självständig medlem.

Sexuell exploatering av barn är idag ett världsomfattande och enormt utbredd problem. Att arbeta mot brottsligheten kräver samarbete, både globalt och lokalt. Att ingå i ECPATs globala nätverk är viktigt, men ECPAT Sverige har också ett nära samarbete med exempelvis polisen samt med många andra organisationer i Sverige och världen.

I ECPAT Hotline, vår webbaserade anmälningssida, arbetar vi tillsammans med olika hotlines och polis i flera länder. Vi ingår i paraplyorganisationen INHOPE, som samlar 46 hotlines från 41 länder samt andra viktiga aktörer såsom Interpol. Vi deltar i det internationella samarbetet med att så snabbt som möjligt ta bort övergreppsmaterial från nätet, och se till att tipsen hamnar hos en hotline i det land där materialet finns samt hos Interpol. Samarbetet innebär att hundratals barn och förövare kan identifieras.

I Sverige har ECPAT också initierat och driver samarbeten med företag och branscher vars tjänster och produkter kan missbrukas i syfte att exploatera barn. Exempel är Finanskoalitionen, Telekomkoalitionen och olika reseaktörer.

Vilka strategier har ni för att uppnå era mål?

Att förebygga sexuell exploatering av barn kräver ett strategiskt brett arbete som når många olika målgrupper i samhället. För att nå våra mål har vi valt att arbeta på flera sätt:

- Vi sprider kunskap om brottsligheten och förebygger så att barn och unga inte utsätts.
- Vi arbetar med opinionsbildning och påverkansarbete mot makthavare och vi samarbetar med myndigheter, företag och andra organisationer.
- Vi driver ECPAT Hotline dit allmänheten anonymt kan anmäla misstänkt sexuell exploatering av barn.

Det här är en brottslighet som är svår att nå och svår att se. Om vi inte vet eller orkar ta till oss brottslighetens omfattning kan vi inte förhindra den. En viktig del av ECPATs arbete handlar därför om att höja den allmänna kunskapen om sexuell exploatering av barn. Extra viktiga målgrupper för detta är professionella och vuxna i barns närhet.

FN:s konvention om barnets rättigheter (Barnkonventionen) är utgångspunkten för ECPATs arbete och rätten för barn att delta i alla frågor som rör dem är en av dess grundprinciper. För att kunna arbeta med stöd och förebyggande arbete på ett effektivt sätt behöver vi också ta in barns röster och möjliggöra barnets rätt till delaktighet. Detta för att bättre förstå problematiken och konsekvenserna för det enskilda barnet. Om barn inte är delaktiga kommer inte resultaten att vara relevanta för barn som målgrupp. Genom att erbjuda barn, föräldrar och professionella relevant kunskap och stöd stärker vi barnets resiliens och skyddsnet.

Lagstiftning är ett viktigt verktyg för att kunna förebygga, upptäcka och utreda sexuell exploatering av barn. ECPAT lägger därför resurser på att påverka politiker att stärka barns rätt till skydd mot sexuell exploatering i lagstiftningen.

ECPAT Hotline är vår webbaserade anmälningssida dit allmänheten anonymt kan vända sig med tips om misstänkt sexuell exploatering av barn. Syftet är att det ska leda till en brottsutredning och att kränkande bilder och filmer ska tas ned. ECPAT Hotline ger oss samtidigt kunskap som hjälper oss bli mer relevanta i vårt förebyggande arbete.

Som nämnts tidigare är strategiska samarbeten en annan mycket viktig faktor för att lyckas uppnå våra mål.

Vilken kapacitet och vilket kunnande har ni för att uppnå ert mål?

ECPAT Sveriges medarbetare har gedigen kompetens i frågor som gäller sexuell exploatering av barn. Trots att vi är en liten organisation har vi den kompetens som krävs för att uppnå våra mål. Vi har kunskap om hur samhället ska kunna arbeta förebyggande, med utredning och identifiering av barn som utsätts för sexuell exploatering. Vi har experter på allt från mänskliga rättigheter, i synnerhet barnets rättigheter, till övergrepp på nätet och metoder för kvalitativa samtal med barn och unga. Inom organisationen finns även kunskap och resurser inom politisk påverkan, juridik och kommunikation.

ECPAT har lång erfarenhet av att arbeta med frågor som rör sexuell exploatering av barn. Vi har tidigare haft ett särskilt fokus på förövare som reser i syfte att exploatera barn sexuellt samt handel med barn för sexuella ändamål. I takt med att brottsligheten i allt större grad har

flyttat ut till nätet har vi utvecklat vårt arbete och fokuserar nu mer på sexuell exploatering på nätet.

Tack vare ECPAT Hotline och nära samarbeten med bland andra polisen, INTERPOL, INHOPE samt med organisationer runt om i världen får vi en unik inblick i denna brottslighet. Kunskapsutbytet i våra olika nätverk ger oss en överblick över problematiken och vad som behöver göras. Som liten organisation med begränsade resurser är detta mycket betydelsefullt för att vi ska kunna göra rätt prioriteringar.

ECPATs styrelse, våra medlemsorganisationer och företagspartners bidrar med finansiella resurser, nätverk och kompetens för att vi på ett effektivt sätt ska kunna förebygga att barn utsätts för sexuell exploatering och till att barn som utsätts identifieras och får upprättelse. I våra koalitioner inom finans och telekom samt genom våra företagsarbeten arbetar vi med verktyg för att hindra att dessa företagstjänster missbrukas i syfte att exploatera barn sexuellt. Vi har också en kunskapspool med engagerade yrkespersoner inom exempelvis juridik, ekonomi och kommunikation som bistår med expertkompetens vid behov.

ECPATs finansiella resurser kommer från olika källor, såsom statliga bidrag, företagsarbeten, privat givande, stiftelser, Postkodlotteriet och Radiohjälpen. Att vi har flera olika typer av finansiering gör oss mindre sårbara för förändringar i samhället, exempelvis nya givarmönster.

En viktig del i att ha kapacitet och kunnande i organisationen handlar också om att vara en attraktiv arbetsgivare, och om att behålla den kompetens vi har. ECPATs medarbetare är vår viktigaste resurs. Vi har därför under 2018 arbetat mycket med systematiskt arbetsmiljöarbete och bland annat tagit fram en arbetsmiljöpolicy.

Hur vet ni om er organisation gör framsteg?

ECPAT har under 2018 tagit fram nya långsiktiga mål samt delmål för vårt arbete mot sexuell exploatering av barn.

ECPAT arbetar utifrån följande mål till 2023:

- Barn har fullgott skydd i svensk lagstiftning mot sexuell exploatering.
- Barn i utsatta situationer ges möjlighet att berätta om sina erfarenheter om sexuell exploatering.
- Barn ska inte förekomma i övergreppsmaterial på nätet.
- Barn som exploateras sexuellt ska upptäckas och identifieras.
- Barn, föräldrar och professionella har den kunskap som krävs för att motverka sexuell exploatering av barn.
- Privat sektor bidrar till att stärka barns rätt till skydd mot sexuell exploatering.
- Sexuella övergrepp mot barn ska förebyggas genom att förövare upptäcks samt genom att förövare och potentiella förövare söker och får adekvat hjälp.
- Sverige har implementerat och finansierat en holistisk struktur för att förebygga och utreda sexuell exploatering.

Under året har vi arbetat med att ta fram tydligare indikatorer för att systematiskt kunna följa upp effekten av vårt arbete. Detta fortsätter under 2019 och 2020.

Vi mäter årligen hur många tips på misstänkt sexuell exploatering av barn som kommer in till ECPAT Hotline. Framförallt fokuserar vi på antalet relevanta tips, det vill säga de tips som vi bedömer som misstänkta sexualbrott mot barn och misstänkt illegalt övergreppsmaterial. Vad gäller misstänkt övergreppsmaterial mäter vi hur många vi skickar vidare för nedtagning, till Interpol och en hotline i rätt land eller till polis för utredning.

Att skicka en bild eller en film som skildrar ett övergrepp på ett barn till nedtagning ger en direkt effekt. För ett barn som är medvetet om att bilderna sprids innebär detta ett stort psykiskt lidande. Det visar också att det är möjligt att komma åt en brottslighet som är mycket utbredd. Tips som skickas vidare till polis kan leda till att barn i pågående övergreppssituation kan hittas och tas ut ur övergreppen. 2018 mottog ECPAT 5383 tips, varav över hälften (2837) bedömdes som relevanta och kunde hanteras.

För att mer effektivt ta ned bilder eller filmer som skildrar sexuella övergrepp på barn deltar ECPAT i det internationella projektet Arachnid. Arachnid använder sig av en webbcrawler och AI för att hitta och ta ned övergreppsmaterialet, och möjliggör nedtagning i en mycket större skala jämfört med det manuella och reaktiva arbetet. Arbetet i Arachnid innebär en kraftig effektökning vad gäller nedtagning av sexuellt övergreppsmaterial. Under perioden februari 2018 - då ECPAT började arbeta i Arachnid - till december 2018, medförde vår insats att 208 726 stycken ”begäran om nedtagning” kunde skickas till de företag som ansvarar för publiceringen av övergreppsmaterialet.

Vi får återkoppling från polisen, när det är möjligt, hur misstänkta tips i ECPAT Hotline utreds och vi följer upp relevanta ärenden, för att öka effekten framöver. Kunskaperna om sexuell exploatering av barn som byggs upp i hotline-arbetet är också viktiga bidrag till ECPATs påverkansarbete.

En metod för att säkerställa effekten i arbetet i ECPAT Hotline är att vår hotline-personal dels ska gå en utbildning hos Interpol, dels klara av en utbildning som tillhandahålls av INHOPE, den globala paraplyorganisationen för hotlines. Personalen ska också gå i regelbunden handledning (minst en gång i månaden enskilt samt minst fyra gånger om året i grupp) hos handledare med specifik kunskap om sekundär traumatisering.

En nyckelfaktor för att människor ska anmäla misstänkt sexuell exploatering, i första hand till polisen, men annars till ECPAT Hotline, är att de har kunskap om brottsligheten samt vågar anmäla. För att öka benägenheten att anmäla bygger vi under 2019 om vår anmälningssida i Hotline. Det kommer därefter bli enklare att rapportera tips till oss och samtidigt få information om sexuell exploatering av barn. Den största skillnaden med den nya anmälningssidan är att den också kommer att innehålla delar som riktar sig direkt till barn och unga, något som saknas i dag.

När organisationen nu utvecklar arbetet med barns delaktighet inom ramen för vårt av Arvsfonden finansierade projekt "Barnets röst om sexuell exploatering" kommer vi att använda oss av flertalet metoder för inflytande som är både kvalitativa och kvantitativa. Vi har valt att arbeta på detta sätt för att kunna nå en större grupp med barn med olika erfarenheter och upplevelser. Vi kommer särskilt verka för att nå grupper som idag är svåra att nå, exempelvis pojkar och HBTQI personer. Forskare kommer även bistå ECPAT med att ta fram indikatorer för att mäta effekten för barn av deras kontakt med oss kring frågor som rör sexuell exploatering och egenproducerat sexuellt kränkande material.

Vad har ni åstadkommit så här långt?

Nedan återfinns ett axplock av vad vi gjort under 2018 och vad det har för betydelse för arbetet mot sexuell exploatering av barn:

Påverkansarbete och lagstiftning

Lagstiftning är ett viktigt verktyg för att förebygga, upptäcka och utreda sexuell exploatering av barn. Därför har vi under året arbetat intensivt för att påverka riksdag och regering att stärka barns skydd i lagstiftningen. Det har vi gjort bland annat genom ett antal remissvar och möten med politiker och andra beslutsfattare. Viktiga frågor som vi har drivit – och i flera fall fortsätter att driva är:

Tilläggsprotokollet till Förenta Nationernas konvention om barnets rättigheter (Barnkonventionen) om handeln med barn, barnprostitution och barnpornografi.

Barnkonventionen blir svensk lag den 1 januari 2020, vilket är något som ECPAT arbetat för länge. Vi menar att detta är ett nödvändigt och viktigt steg men anser samtidigt att barnkonventionen ska inkorporeras i sin helhet - inklusive det andra tilläggsprotokollet som handlar om sexuell exploatering av barn som i dag inte ingår i lagförslaget. ECPAT fortsätter nu driva frågan om hur lagen behöver förbättras ytterligare.

Kontakt med barn i sexuellt syfte. Efter kritik och påverkansarbete från bland andra ECPAT trädde en ny lag om kontakt med barn i sexuellt syfte i kraft den 1 januari 2018. Brottet, som brukar kallas för grooming, kan beskrivas som förberedelse till sexuella övergrepp mot barn. I och med lagändringen är det nu straffbart att föreslå en träff med ett barn i sexuellt syfte.

Datalagring. I januari lämnade ECPAT in vårt remissvar på den statliga utredning som ser över reglerna för svensk datalagring. Liksom utredningen konstaterar vi att datalagring behövs för att kunna bekämpa sexuella övergrepp på barn. Det är också viktigt att lagstiftningen utformas så att operatörer inte kan tolka den på olika sätt. Det ska inte kunna vara en konkurrensfördel att - på bekostnad av barnen - inte lagra data. Strax före sommaren 2019 röstade riksdagen igenom att internetoperatörer återigen ska lagra data för brottsbekämpande ändamål. I praktiken innebär detta att nödvändig information som behövs för att kunna utreda många sexualbrott mot barn nu åter kommer att bli tillgänglig för polisen.

Vikten av att kunna identifiera barn. För att barn i övergreppsmaterial ska kunna identifieras används idag verktyg som Microsofts PhotoDNA. Med hjälp av dessa program kan övergreppsmaterial upptäckas, raderas och rapporteras. Under hösten 2018 uppmärksammade

ECPAT den svenska delegationen på att förslaget till den nya e-privacy-förordningen tycks göra det olagligt att använda dessa verktyg, något som i sin tur gör det omöjligt att i flera situationer arbeta med identifiering av barn i övergreppsmaterial. ECPAT noterade att Sverige inte hade lyft denna problematik i förhandlingsdiskussionerna och tog därför kontakt med berörda personer inom regeringskansliet för att lyfta frågan. Frågan är nu på agendan för den svenska delegationen i de pågående förhandlingarna.

Barnäktenskap. Under 2018 utredde regeringen frågan om att skärpa lagen mot barnäktenskap för äktenskap som ingåtts enligt utländsk lag i annat land. ECPATs ståndpunkt, vilken framfördes i vårt remissvar, är att det är alla barns rätt att inte tvingas ingå äktenskap och att skyddas från de förpliktelser som ett äktenskap innebär. Barnäktenskap ska inte erkännas under några omständigheter. Den 1 januari 2019 trädde en ny lag i kraft. Lagen innebär att barnäktenskap inte erkänns i Sverige oavsett om personerna haft en relation till Sverige när de gifte sig eller inte.

Höjda minimistraff. ECPAT har arbetat länge för en skärpning av straffskalan för brottet *köp av sexuell handling av barn*. Idag kan en person få samma straff för nedskräpning som vid sexuella övergrepp mot barn, det vill säga böter - vilket är helt orimligt. Efter hårda påtryckningar från bland andra ECPAT föreslog regeringen sommaren 2019 att böter helt tas bort ur straffskalan, vilket är väldigt bra. I det förslag som har lagts fram föreslås 14 dagars fängelse som minimistraff. ECPAT anser dock att minimistraflet bör vara högre för ett brott av så allvarlig art och borde åtminstone vara sex månader, något som regeringen vill utreda vidare. Brottet föreslås vidare omrubriceras till *utnyttjande av barn genom köp av sexuell handling*. ECPAT har ställt sig positiv till den benämningen då den tydligare utgår från barnets särskilda skyddsbehov.

Barnpornografibrottet. Barnpornografi - eller dokumenterade sexuella övergrepp på barn som det handlar om - är en stor del av den sexuella exploateringen av barn på nätet och en fråga som ECPAT alltid har fokus på. Det är viktigt att kunna förebygga att övergrepp sker, men också att personer som tittar på, laddar ner och sprider sådant material kan lagföras. För detta krävs en lagstiftning som har barnets rätt till skydd i fokus. I oktober 2018 lämnade vi in vårt remissvar kring det brott som i lagen fortfarande kallas "barnpornografi". I skrivelsen argumenterar vi för både ett namnbyte av brottet och en flytt av paragrafen. Brotsrubriceringen "barnpornografibrott" är direkt missvisande eftersom det associerar till ordet pornografi. Det insinuerar en frivillighet från barnets sida som ger det sexuella övergreppet legitimitet. Termen beskriver inte heller vad det faktiskt handlar om: skildringar av sexuella övergrepp på barn. ECPAT anser att en mera lämplig rubricering skulle vara "dokumenterat sexuellt övergrepp på barn". Brottet är i dag placerat under brott mot allmän ordning, vilket riskerar att leda till att barnet som finns på bilden inte ses som målsägande och att resurser inte läggs på att identifiera barnet. Vi vill synliggöra det faktum att det handlar om ett sexualbrott mot ett barn. Därför anser vi att brottet hör hemma bland sexualbrotten. Detta är viktiga frågor som ECPAT kommer fortsätta att bedriva påverkansarbete kring.

Barnets rätt till delaktighet

Under året har ECPAT inlett arbetet med att ta fram både kvalitativa och kvantitativa metoder för barnets rätt till delaktighet och inflytande. Framöver kommer vi bland annat att utveckla

arbetssätt för att genomföra kvalitativa samtal samt kvantitativa urvalsundersökningar med barn. Arbetet har redan påbörjats och vi har, som en del av arbetet med vår Hotlinerapport 2019, träffat barn och unga för att få kunskap om deras erfarenheter av att ha fått nakenbilder och filmer spridda på nätet utan samtycke.

2018 beviljades ECPAT stöd från Arvsfonden för ett treårigt projekt där barn som har utsatts för sexuell exploatering ska kunna få rådgivning och hjälp med nedtagning av sexuell kränkande bilder och filmer som har spridits på nätet. Barnets egen röst och delaktighet är en bärande del av projektet.

ECPAT Hotline

ECPAT Hotline är vår webbaserade anmälningssida dit allmänheten anonymt kan vända sig med tips om misstänkt sexuell exploatering av barn. Våra analytiker granskar alla tips och klassificerar de som kan bedömas som sexuell exploatering av barn. I relevanta fall skickas de vidare till svensk polis, en hotline i annat land eller till Interpol. Syftet är att tipsen ska leda till en brottsutredning och att kränkande bilder och filmer ska tas ned. Varje delning av en bild eller film på ett sexuellt övergrepp är en kränkning av det enskilda barnet. Det dagliga arbetet i Hotline är därför oerhört viktigt. Det gör stor skillnad för de barn som utsatts.

Under 2018 fick vi in totalt 5 383 tips. Antalet tips minskade jämfört med 2017, men andelen *relevanta* tips ökade. Det beror bland annat på proaktivt arbete i Project Arachnid, en plattform och webcrawler som organisationen Canadian Centre for Child Protection har tagit fram. Arachnid söker på nätet efter övergreppsmaterial. När en analytiker sedan har granskat bilden och klassificerat den som illegal skickas den till sajtägaren för nedtagning. Som första samarbetspartner i Europa anslöt sig ECPAT Hotline till Project Arachnid i februari 2018.

Opinionsbildning och kunskapsspridning

En viktig del i ECPAT Sveriges arbete handlar om att höja den allmänna kunskapen om sexuell exploatering av barn. Under året fortsatte vi föra upp våra viktiga frågor på agendan - i många olika sammanhang och med helt olika publik.

Hotlinerapporten, vars framtagande finansieras av Socialstyrelsen, bearbetades till informationsmaterial som spreds till olika målgrupper. Rapporten innehåller till exempel tips och råd från barn om hur föräldrar bör agera och prata med sina barn om sexuell exploatering på nätet. Under året har vi också tagit fram en ny uppdaterad version av materialet ”Ta snacket” om hur vuxna kan prata med barn och unga om internet och sexuell exploatering på nätet.

Oskyldiga vardagsbilder på barn kan missbrukas för sexuella syften på nätet. Det kan handla om ett litet barn i ett badkar eller en semesterbild från stranden som läggs ut på nätet och som förövre beskär och använder i en sexuell kontext. Den här typen av bilder och filmer kränker barn, men befinner sig samtidigt i gråzonen för vad som är olagligt. Med rapporten ”I gråzonen” som bygger på tips från ECPAT Hotline, ville vi uppmärksamma framför allt föräldrar på problemet och få dem att tänka till innan de publicerar bilder på sina barn på nätet. Rapporten lanserades i början året och fick stor uppmärksamhet. Vi översatte även rapporten till engelska. Andra rapporter vi tagit fram under året har bland annat handlat om sexualundervisningen och åklagares kompetens vid internetrelaterade sexualbrott mot barn.

År 2020 blir barnkonventionen svensk lag. Inför det har ECPAT tagit tillfället i akt att kommunicera viktiga förslag till barnkonventionsutredningen som ska vara klar i november 2019. Bland annat har vi lyft fram vikten av att se över att lagstiftningen kring dokumenterade sexuella övergrepp, som i lagen fortfarande kallas barnpornografi, stämmer överens med barnkonventionen. ECPAT deltog under året också i processen för att skriva en gemensam tilläggsrapport till barnrättskommittén tillsammans med andra barnrättsorganisationer i Sverige.

Arbetet i Finanskoalitionen och Telekomkoalitionen, för att se till att deras tjänster och produkter inte missbrukas, fortskred under året. Bland annat har Emil Fleron vid Uppsala universitet för Finanskoalitionen räkning utvärderat möjligheterna att med hjälp av Deep Learning/artificiell intelligens automatiskt identifiera kontakter kopplade till människohandel. I Almedalen berättade han om hur artificiell intelligens kan användas i arbetet mot spridning av övergrepsbilder och göra det svårare för de som försöker sälja bilder.

Annat förebyggande arbete

Sexuella övergrepp mot barn kan även förebyggas genom att förövare upptäcks, och det är också viktigt att förövare och potentiella förövare söker och får adekvat hjälp. Under året har ECPAT varit kunskapspartner till Prevent it och arbetet med att utvärdera insatser för potentiella förövare. Prevent it är en forskningsstudie som bedrivs vid Karolinska Universitetssjukhuset, baserat på en manual som utvecklats av kliniken Anova.

Internationellt arbete

Sexuell exploatering stannar inte inom landsgränser. Genom samverkan kan vi göra ännu mer för att skydda barnets rättigheter. Under året startade vi därför nya samarbeten med expertorganisationer på plats i Filippinerna, Thailand och Kambodja, varav flera projekt handlar om att identifiera förövare. Vi fick också det glädjande beskedet att Postkodlotteriet beviljat World Childhood Foundation och ECPATs gemensamma ansökan kring Säg vad du såg, ett projekt för att öka antalet anmälningar till polisen om sexuell exploatering av barn utomlands, och i förlängningen minska övergrepp som begås av svenskar utomlands.

Behovet av ett holistiskt system

Under året har ECPAT slutligen påbörjat det viktiga arbetet med att ta fram en plan för hur Sverige på bästa sätt kan skapa *ett holistiskt system* för att förebygga, identifiera och utreda sexuell exploatering av barn. Detta arbete fortsätter under nästa år.